

РЕШЕНИЕ

№ 2286

гр. София, 19.08.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. III-Б СЪСТАВ, в публично заседание на четиринадесети юни през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Теменужка Симеонова

Членове: Хрипсима К. Мъгърдичян
Десислава Алексиева

при участието на секретаря Михаела Огн. Митова
като разгледа докладваното от Десислава Алексиева Въззивно гражданско дело № 20221100501062 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С решение от 08.11.2021 г., постановено по гр. д. № 56302/2020 г. по описа на Софийски районен съд, 173 -ти състав, е отхвърлен предявения от „А.Т.“ ООД, ЕИК **** срещу М. М. ГР., ЕГН *****, иск по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК с првно основание чл. 538 ТЗ и чл. 537 ТЗ за признаване за установено спрямо ответника, че същият дължи на ищеца по Запис на заповед от 14.06.2019г., издаден за 2668,34 лева, сумата от **2468,34 лева**, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение (27.01.2020 г.) до окончателното ☐ изплащане. С решението е осъден „А.Т.“ ООД, ЕИК ****, да заплати на М. М. ГР., ЕГН ***** на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, сумата от 50,00 лева, представляваща разноски в заповедното производство (ч.гр.д. № 3800/2020 г. на СРС), както и сумата от 532,00 лева, представляваща разноски в първоинстанционното исково производство (гр.д. № 56302/2020 г. на СРС).

Въззивна жалба срещу решението в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК е подал ищеца. В жалбата се поддържат оплаквания за неправилност на постановеното решение поради нарушение на материалния закон, процесуалните правила и необоснованост. Жалбоподателят поддържа, че в случая се касае за пълна отчетническа отговорност за липси, като твърди, че са налице всички елементи от фактическия състав на чл. 207, ал. 1 , т. 2 КТ. В тежест на ответника е да докаже, че липсата се дължи на непреодолима сила. Счита, че общото исково производство е приложимо и при ограничена имуществена отговорност. Правилно е прието, че длъжността на служителя е с отчетнически функции и че не е установено по несъмнен начин извършването на кражба. Твърди, че трудовото правоотношение е прекратено на 19.06.2019 г., поради което бил приложим общия ред. Оспорва извода на първоинстанционния съд, че записът на заповед бил нищожен, поради заобикаляне на закона. Твърди, че целта на записа на заповед била доброволно да се уредят отношенията между страните. Неправилно било прието от първоинстанционният съд, че липсва доказване на вземането по каузалното правоотношение – вредата е установена по размер. Записът на заповед е редовен от външна страна. По записа на заповед е извършено частично плащане. По делото не е установено връщане на процесната сума. По изложените

съображения жалбоподателят прави искане за отмяна на първоинстанционното решение, с което искът е отхвърлен, като вместо това моли за уважаването му. Претендира разноси за двете съдебни инстанции.

Ответникът по жалбата М.Г. е подал отговор на въззивната жалба в срока по чл. 263, ал. 1 ГПК. Счита, че първоинстанционното решение е правилно и отправя искане да бъде потвърдено. Поддържа, че въззивната жалба е неоснователна. По делото било установено, че е извършена кражба, като досъдебното производство било спряно поради неустановяване на извършителя. Твърди, че записът на заповед е подписан от ответника по принуда. Свидетелите на ищеца не следвало да бъдат кредитирани, тъй като били негови служители. Отправя искане за потвърждаване на първоинстанционното решение.

Софийски градски съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените в жалбата пороци на атакувания съдебен акт, приема следното:

Предявен е иск по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК с правно основание чл. 538, ал. 1 ТЗ вр. чл. 537 ТЗ.

Съобразно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част. По останалите въпроси той е ограничен от посоченото в жалбата.

При извършена проверка в рамките на своите правомощия настоящият състав на въззивния съд счита, че постановеното решение е валидно и допустимо.

По отношение правилността на решението във връзка с наведените във въззивната жалба оплаквания по съществото на спора настоящият състав счита, че решението е неправилно по следните съображения:

Със заявление за издаване на заповед по чл. 410 ГПК, А.Т. ООД претендира осъждане на М.Г. за сумата от 2468,34 лева на основание запис на заповед от 14.06.2019 г.

В подаденото в срока по чл. 414 ГПК възражение от ответника по делото, същият въвежда твърдения за наличие на каузално правоотношение между страните, а именно като служител при съответния работодател боравел с парични средства, като претендираната по делото сума му била открадната от служебния автомобил. Бил принуден от работодателя да подпише записа на заповед, но въпреки това бил уволнен.

В отговора на исковата молба, ответникът поддържа твърденията си за извършена кражба на претендираната сума пари, получена от клиентите при доставката на стоки, от седалката в автомобила, където бил оставил парите. Предполага, че са откраднати от две лица, които видял. Изискал камери от мястото и разпит на кварталния полицай от с. Лозен, който станал свидетел на кражбата. Твърди, че стоковите разписки, приложени към исковата молба били издадени с различни дати и посочен друг начин на плащане, следователно няма представени разписки за дължимите суми.

По делото е представен трудов договор № 266 от 04.04.2018 г. между страните, по силата на който ответникът е бил назначен на длъжност „общ работник“ със заплата 800 лева. Неразделна част от трудовия договор е и длъжностната характеристика, според която, основни отговорности на общия работник е да носи отговорност за служебни парични средства получени при и по повод на изпълнение на служебни задължения. Със заповед № А- 028 от 22.03.2019 г. от „А.Т.“ ООД е наредено на служителя М.Г. да управлява товарни автомобили под опис, включително товарен автомобил МАН **** във връзка с извършване на служебните му задължения за превоз на стоки и товари.

Представена е стокова разписка от 11.06.2019 г. за сумата от 1977,80 лева за стоки под опис, и стоковата разписка от 13.06.2019 г. за стоки, които да бъдат доставени в с. Лозен на ЕТ „Д. – Й. Й. – В. Р.“ в размер на 690,54 лева.

От събраните гласни доказателства на св. П.Д., работеща като управител на магазин в „А.Т.“ ООД се установява, че познава ответника, работил е на длъжност „общ работник“ със заповед за ползване на служебни автомобили. Той обслужвал бележките за строителни материали, които свидетелката е написала. Открила, че от курс, който той е осъществил не е отчел парите по него. Водела се салда на съответните клиенти. Направила проучване при клиента, организатор транспорт и накрая викнала Г., който си признал, че не е отчел парите. Помолила го да разпише запис на заповед, защото иначе следващия път в системата ще стои

неплатено задължение на клиента или на свидетелката. Така счетоводно си изчиствала салдата с клиентите и записвала задължението на неотчелия се работник. Г. не е отказвал да подпише запис на заповед, не е ставало дума какво ще стане, ако не го подпише. Той казал, че наистина отговорността е негова и е взел парите от клиента. Не е споменавал за кражба. По-късно пристигнали документи, че се води досъдебно производство. М.Г. бил запознат с правилата за извършване на превоз на товари във фирмата. Не е имало разбит служебен автомобил или с щети. М. бил запознат с правилата за извършване на превоз на товари във фирмата, като се водел ежедневен инструктаж.

От разпита на св. В. на длъжност „юрисконсулт“ в „А. и ко“ ООД се установява, че П.Д. я уведомила средата на м. юни 2019 г. за неотчетени пари от служител на „А.Т.“ ООД във връзка с осъществена от него доставка на стоки, разбрали се да подготви запис на заповед за липсата в посочения от св. Д. размер на парична сума, което и сторила. Механизмът на работа бил при поръчка, стоката да се натовари от служителя и заедно със стоките разписки да се достави на адреса на клиента. Парите се давали на служителя, той разтоварвал стоката и после се отчитал в базата. Записът на заповед, който тя била изготвила бил подписан от Г. в нейно присъствие и в присъствието на П.Д.. Той потвърдил сумата, посочена от Д. и уточнили срок, в който да я възстанови. За кражба не споменал нищо, а едва в заповедното производство. Той прочел записа на заповед, не се възпротивил, бил съгласен да го подпише. Казал, че ще плати парите. Още в самото начало при назначаване на служители със заповед им се правел инструктаж и всеки ден преди започване на работа също.

При преценката по реда на чл. 172 ГПК на свидетелските показания на служителите на ищцовото и свързано с него дружество, настоящият състав намира, че същите са последователни, логични и се подкрепят от събраните писмени доказателства, като взаимно се допълват, поради което следва да се приеме, че отговарят на истината.

По делото е разпитан и полицейския инспектор св. Тодоров, чиито показания следва да бъдат кредитирани, от който се установява, че лятото на 2019 г. в центъра на с. Лозен си спомня за случай на кражба на вещи от автомобил. Мъж на възраст около 40-50 години го сигнализирал за кражба на чантичка с пари от кабината на товарен автомобил, паркиран пред магазин за строителни материали и ресторант за бързо хранене на центъра на с. Лозен. Познавал собственика на заведението и помолил да видят запис от камерата. На записа се виждало лице от мъжки пол да отваря вратата на товарния автомобил и влиза вътре, след това излиза и пак се връща на площада. Лицето било различно от лицето, което му се оплакало. Бил паркирал за кратко, за да остави стока. Автомобилът представлявал товарен двуместен с брезент отзад. Разбиване на колата не било установено. Автомобилът не бил заключен.

Представено е удостоверение № 11762 от 17.06.2019 г. от МВР, от което се установява, че е заведена преписка с вх. № 338300-3571/17.02.2019 г. по сигнал на М. Г. за кражба на пари от камион в центъра на с. Горни Лозен на 14.06.2019 г. около 12.15 ч. С постановление от 26.07.2019 г. на СРП е било образувано досъдебно производство „за това че на 14.06.2019 г. , около 12 часа, в с. Лозен от товарен автомобил марка „Ман“ с ДКН **** са отнети чужди движими вещи – парична сума в размер на 2668 лева от владението на М.Г., без негово съгласие с намерение противозаконно да бъдат присвоени – престъпление по чл. 194, ал. 1 НК“. Производството е спряно на осн. чл. 244, ал. 1, т. 2 НПК.

Установено е, че на 18.06.2019 г. ответникът е подал молба за освобождаване от заемащата длъжност в дружеството - ищец по взаимно съгласие, считано от 19.06.2019 г., както и че трудовото правоотношение е прекратено със заповед по чл. 325, ал. 1, т. 1 КТ.

При така установеното фактическо положение и с оглед заявените оплаквания във въззивната жалба, Софийски градски съд намира следното:

Предмет на производството съобразно въведените с исковата молба основание и петитум на иска е установяването на задължението на ответника към ищеца, основано на запис на заповед. Записът на заповед е абстрактна сделка, при която основанието за плащане не е елемент от съдържанието на сделката и не е условие за нейната действителност. За да е валиден, записът на заповед трябва да има задължителните реквизити, предписани в разпоредбата на чл. 535 ТЗ, като непълнота в съдържанието му е

допустима единствено в случаите, уредени в чл. 536, ал. 2, ал. 3 и, ал. 4 ТЗ.

В разглеждания случай въззивният съд приема, че представеният по делото запис на заповед от 14.06.2019 г. съдържа реквизитите, предвидени в разпоредбата на чл. 535 ТЗ, поради което е валиден източник на претендираното от ищеца вземане, чието установяване е предмет на настоящото производство. Недоказано е абсолютното възражение на ответника, че подписването на процесния запис на заповед е резултат от принуда, в който смисъл по делото не са ангажирани никакви доказателства, поради което неоснователно се явява възражението му за унищожаемост на сделката поради заплашване (чл. 44 вр. чл. 30, ал. 1 ЗЗД).

Със задължителните разяснения в т. 17 от ТР № 4/18.06.2014 г. по т.д. № 4/2013 г., ОСГК на ВКС е прието, че с въвеждането на твърдения или възражения от поемателя или от издателя за наличието на каузално правоотношение, по повод или във връзка с което е издаден редовният запис на заповед, се разкрива основанието на поетото задължение за плащане или обезпечителния характер на ценната книга. В тази хипотеза в производството по чл. 422 ГПК на изследване подлежи и каузалното правоотношение доколкото възраженията, основани на това правоотношение, биха имали за последица погасяване на вземането по записа на заповед. По правилото на чл. 154, ал. 1 ГПК за разпределение на доказателствената тежест всяка от страните доказва фактите, на които основава твърденията и възраженията си, и които са обуславящи за претендираното, съответно отричаното право - за съществуването, респ. несъществуването на вземането по записа на заповед. При въведено твърдение на ищеца с исковата молба по чл. 422 ГПК, че вземането му по издадената заповед за изпълнение произтича от конкретно каузално правоотношение, изпълнението по което е било обезпечено с издадения запис на заповед, не се променя предметът на делото. Ищецът - кредитор сочи обезпечителната функция на записа на заповед спрямо каузалното правоотношение, като доказва вземането си, основано на менителничния ефект. При заявени релативни възражения от ответника/ като например: за невъзникване на вземането, за погасяването му или за недействителност на основанието по каузалното правоотношение/ се прилагат посочените правила за разпределение на доказателствената тежест.

В хода на производството, ответникът е въвел и релативно възражение, че обезпеченото със записа на заповед вземане не е възникнало, тъй като процесната сума била открадната от служебния му автомобил, в резултат от което не носел имуществена отговорност към работодателя. Възражението е неоснователно по следните съображения.

Съдебната практика приема, че фактът дали на работника или служителя са възложени отчетнически функции може да се установява, както с длъжностна характеристика, така и с други доказателства. Достатъчно е длъжността, която работникът заема по трудов договор, да съдържа като присъщи задължения на работника действия, свързани със събиране, съхраняване, разходване или отчитане на ценности на работодателя. Релевантни са както доказателства за възложени по трудовото правоотношение отчетнически задължения, така и доказателства за фактически изпълняваната от работника или служителя работа. Кодът по НКПД, който е посочен в трудовия договор, има само формално и неопределящо значение при определяне на същността на трудовата функция на конкретната длъжност. В случая се установява от трудовия договор, че Г. е бил назначен на длъжността „общ работник“. По длъжностна характеристика носи отговорност за служебни парични средства, получени при или по повод изпълнение на служебни задължения. Със заповед на работодателя му било разрешено ползването на служебни товарни автомобили във връзка с извършване на превоз на стоки и товари. От гласните доказателства се установява същността на трудовата функция на ответника, която се състои в превоз, доставяне, разтоварване на стоки, поръчани от клиенти, получаване на цената на доставените стоки и отчитането ѝ в магазина. Следователно същият е фактически отчетник.

Липсата като факт представлява вреда с неустановен произход и законът - ГПК, не съдържа никакви ограничения относно доказателствените средства, с които този факт може да бъде установен. В тежест на работника /материално отговорното лице/ е да опровергае презумцията, че липсата е причинена от него или по негова вина. Според даденото разрешение в ППВС № 5/15.10.1955 г., отчетникът не отговаря за щетите, ако има обективна причина, която той не е могъл да предотврати /виж например Решение № 380 от 2.06.2009 г

од. на ВКС по гр. дело № 758/2009 г од ., III г. о., ГК, Решение № 123 от 30.05.2011 г од. на ВКС по гр. дело № 890/2010 г од ., III г. о., ГК, Решение № 247 от 30.06.2015 год. на ВКС по гр. дело № 970/2015 г од ., IV г. о., ГК /.

В конкретния случай е установено по делото/ от писмените и гласни доказателства/, че на 14.06.2019 г., ответникът получил от доставка на стоки в с. Лозен парична сума в размер на 2668,34 лева, но не отчел получената сума на работодателя. Самият ответник в отговора на исковата молба заявява, че получените от доставка на стоки пари в с. Лозен са му били откраднати от служебния автомобил на 14.06.2019 г., което имплицитно съдържа признание за получаване от него на процесната сума при доставка на стоки в изпълнение на служебните му задължения, следователно ирелевантни са твърденията, че в стоките разписки бил посочен друг начин на плащане, а не в брой, както и кога били съставени от работодателя. Връзката на стоките разписки с ищцовата претенция следва да бъде ценена с всички останали доказателства по делото. От свидетелските показания се установява, че е налице неотчетена сума от ответника, за която сума е подписан запис на заповед. Установява се, че по сигнал на М.Г. е образувано досъдебно производство за кражба, извършена на 14.06.2019 г. от кабина на паркирания на центъра на с. Лозен служебен автомобил, предоставен за ползване на ответника за сума в размер на 2668 лева, което е спряно на основание чл. 244, ал. 1, т. 2 НПК. Следователно съвкупната преценка на доказателствения материал, който взаимно се допълва налага извода, че по делото е доказана липса /вред с неустановен произход/, състояние на неотчетност в размер на процесната сума и кумулативното наличие на предпоставките от фактическия състав на пълната имуществена отговорност за липси по чл. 207, ал. 1, т. 2 КТ.

Ответникът е следвало да докаже защитното си възражение за наличие на обективна причина, която той не е могъл да преодолее, каквото доказване в съответствие с правилата на чл. 154, ал. 1 ГПК въззивният съд намира, че не е проведено. Действително по делото има данни, че е образувано досъдебно производство за извършено престъпление – кражба на парична сума в размер на 2668 лева от служебния автомобил, поверен на ответника за изпълнение на служебните му задължения, но също така се установява, че автомобилът е бил отключен и не е имало данни за разбиването му. Следователно дори и да се приеме, че е била извършена кражба от служебния автомобил, то това не би изключило отговорността на ответника към работодателя. Този въпрос е намерил разрешение в ППВС № 5 от 1955 г., т. 5 от ППВС № 7/80 г. от 17.VI.1981 г. по гр. д. № 7/80 г., определение № 88 от 04.02.2020 г. по гр.д. № 3177/2019 г., III г.о на ВКС, с което е прието, че в производството по 211 КТ, вр чл. 207, ал. 1, т. 2 КТ може да се установи, че щетите са последица от извършено от трети неизвестни лица престъпление, но когато отчетникът е допуснал непозволено поведение, с което е съпричинил резултата, престъпното посегателство не го освобождава от имуществена отговорност. Предполага се виновното поведение на отчетника, комуто са възложени функции да полага грижа по-голяма от обикновената (чл. 126, т. 8 КТ) за опазване имуществото. В случая ответникът е оставил чантичка с пари, в която е съхранявал предадените му и подлежащи на отчитане пари в служебния автомобил, без да го заключи. Следователно служителят носи имуществена отговорност към работодателя.

Съгласно чл. 211 КТ пълната имуществена отговорност се осъществява по съдебен ред. В случая ответникът сам е избрал този начин на задължаване, а именно да поеме задължение за липси чрез запис на заповед, следователно няма пречка работодателят да търси изпълнение на вземането си по този ред. В този смисъл са и разрешенията в съдебната практика: Определение № 768 от 14.10.2014 г. по т. д. № 79/2014 г., т. к., I т. о. на ВКС, Решение № 60173 от 09.09.2021 г. по гр. д. № 1640/2020 г., г. к., IV г. о. на ВКС. С оглед гореизложеното се налага извода, че неправилно е прието от първоинстанционния съд, че записът на заповед бил нищожен, тъй като заобикалял реда за реализиране на ограничена имуществена отговорност, предвиден в чл. 210 КТ, доколкото в случая по делото е установено, че се касае за пълна имуществена отговорност на служителя, за която се прилага общия исков ред.

Поради несъвпадане на крайните изводи на първоинстанционния и въззивния съд обжалваното решение следва да бъде отменено като неправилно. Предвид извършеното частично плащане по записа на заповед в размер на 200 лева, искът за установяване по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК съществуването на вземането е основателен за сумата от 2468,34 лв.

По разноските:

В съответствие с приетото в т. 12 от Тълкувателно решение № 4/2013 г. на ВКС по т.д. № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС, иският съд следва да се произнесе по дължимостта на разноските, направени и в заповедното производство, като съобразно изхода на спора да разпредели отговорността за разноските както в иският, така и в заповедното производство.

При този изход на спора право на разноси има жалбоподателят. Същият е претендирал в заповедното, иският и въззивното производство държавна такса по 49,37 лева. Претендирал е юрисконсултско възнаграждение за заповедното производство в размер на 50 лева, адвокатски хонорар за първа и въззивна инстанция по 400 лева. В първоинстанционното производство ответникът е направил възражение за прекомерност на претендирания от ищеца хонорар. Възражението за прекомерност е неоснователно, доколкото претендираният заплатен адвокатски хонорар е в минималния размер съгласно чл. 7, ал. 2, т. 2 НМРАВ.

По изложените съображения, Софийски градски съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение от 08.11.2021 г., постановено по гр. д. № 56302/2020 г. по описа на Софийски районен съд, 173 -ти състав, като вместо него **ПОСТАНОВЯВА:**

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по иск, предявен от „А.Т.“ ООД, ЕИК **** срещу М. М. ГР., ЕГН ***** по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК с правно основание чл. 538, ал. 1 ТЗ вр. чл. 537 ТЗ, че М. М. ГР., ЕГН ***** дължи на „А.Т.“ ООД, ЕИК **** по Запис на заповед от 14.06.2019 г., сумата от **2468,34 лева**, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение (27.01.2020 г.) до окончателното ☐ изплащане, за които вземания е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК по ч.гр.д. № 3800/2020 г., СРС, 173 състав.

ОСЪЖДА М. М. ГР., ЕГН ***** да заплати на „А.Т.“ ООД, ЕИК **** сумата от 99,37 лева разноси за заповедното производство, сумата от 449,37 лева – разноси за първа инстанция и 449,37 лева – разноси за въззивна инстанция.

Решението не подлежи на касационно обжалване на основание чл. 280, ал. 2 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____